

พัฒนาการของนโยบายสังคมโลกในฐานะสาขาวิชา: แนวคิดสำคัญ และความเป็นสหสาขาวิชา

รังสรรค์ สุคำภา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

Corresponding author: rangsan@vru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอพัฒนาการนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติในฐานะสาขาวิชา ซึ่งมีความเป็นมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นในทศวรรษที่ 1990 ด้วยงานเขียนของ Abram de Swaan บทความนี้ใช้แนวทางการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เพื่อเล่าเรื่องราวพัฒนาการทางความคิด และการเกิดขึ้นของสาขาวิชานโยบายสังคมโลก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นโยบายสังคมโลกนั้นมีพัฒนาการเป็นลำดับ คือ เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์การกำหนดนโยบายสังคมภายใต้บริบทโลกาภิวัตน์ ได้แก่ การเดินทางของนโยบายสังคมจากกลุ่มประเทศโลกเหนือสู่กลุ่มประเทศโลกใต้ รวมไปถึงอิทธิพลของความพยายามในการสร้างมาตรฐานระหว่างประเทศตัดข้ามพรมแดนรัฐ-ชาติและการแปลงความรู้สู่การปฏิบัติ จนกระทั่งเกิดความชัดเจนมากขึ้นจากงานเขียนของ Bob Deacon ที่ตีพิมพ์ในปี 1997 ซึ่งใช้คำว่านโยบายสังคมโลกเป็นชื่อหนังสือ จวบจนปัจจุบันแนวคิดนโยบายสังคมโลกถูกยกระดับให้เป็นสาขาวิชา ซึ่งมีแนวทางการศึกษาในรายละเอียดที่หลากหลายมากขึ้น และยังคงมีพลวัตทางความคิดอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : 1. นโยบายสังคมโลก 2. นโยบายสังคมข้ามชาติ 3. บ็อบ ดีคอน 4. กลุ่มประเทศโลกใต้

**Development of global social policy as a discipline:
Key concepts and its interdisciplinary nature**

Rangsan Sukhampha

Faculty of Humanities and Social Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University

under the Royal Patronage, Pathum Thani 13180, Thailand

Corresponding author: rangsan@vru.ac.th

Abstract

This perspective article presents the development of global/transnational social policy as a discipline which has a long history starting from the post-World War II era. However, it became more concrete in the 1990s, particularly through the work of Abram de Swaan. The article uses a historical approach to narrate the evolution of ideas and the establishment of global social policy as a discipline. The findings reveal that global social policy as a discipline has evolved sequentially, starting with the attempt to study and analyze social policymaking in the context of globalization. This includes the diffusion of social policy from the Global North to the Global South, the influence of efforts to create international standards across nation-state borders, and the translation of knowledge into practice. The concept became more precise clearly defined with Bob Deacon's 1997 book titled Global Social Policy. It is evident that global social policy has recently been elevated to a distinct discipline, characterized by diverse methodologies and ongoing scholarly dynamics.

Keywords: 1. Global social policy 2. Transnational social policy 3. Bob Deacon 4. Global South

บทนำ

บทความนี้เป็นการนำเสนอพัฒนาการของแนวคิดนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติ (Transnational/Global Social Policy: T/GSP) ในฐานะสาขาวิชาที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นักวิชาการจากฝั่งยุโรปและอเมริกา รวมไปถึงในหมู่นักวิชาการด้านสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ นโยบายสาธารณะระดับโลก (Global Public Policy: GPP) และการบริหารกิจการสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ในงานวิชาการที่เขียนเป็นภาษาไทยที่กล่าวถึงนโยบายสังคม มักอ้างอิงงานของนักวิชาการสายนโยบายสังคมโลก เพื่อเชื่อมโยงอธิบายประเด็นนโยบายหรือหัวข้อศึกษาที่คาบเกี่ยวกัน (Theerakosonpong, 2019) แต่มีได้เอ่ยถึงแนวคิดนโยบายสังคมโลกในฐานะสาขาวิชา เห็นได้จากการอ้างอิงงานเขียนของ Bob Deacon ในงานเขียนเกี่ยวกับแรงงานศึกษา สังคมสงเคราะห์/การคุ้มครองทางสังคม (Theerakosonphong, 2022) และเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ แต่มีได้นำเสนอในเชิงพัฒนาการทางความคิดของนโยบายสังคมโลก และมองเป็นเพียงปฏิบัติการทางนโยบายผ่านผู้แสดงบทบาทข้ามชาติ องค์การระหว่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหา นโยบายสังคมภายในประเทศเป็นประเด็น ๆ เฉพาะที่นักวิชาการแต่ละท่านให้ความสนใจเป็นต้น ทั้งนี้ แนวคิดนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาตินั้นยังคงมีความคลุมเครือในนิยาม ขอบข่ายการศึกษา และแนวคิดหรือคำอธิบายเฉพาะเจาะจงของตนเองในการศึกษานโยบายสังคม เนื่องจากมีเพียงคำอธิบายว่าเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับผู้แสดงบทบาทข้ามชาติ หรือผู้แสดงบทบาทระดับโลกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายระดับภูมิภาค และระดับชาติเป็นต้น ถึงแม้ในช่วงทศวรรษหลัง ๆ มา นี้ มีความพยายามพัฒนากรอบแนวคิด และคำอธิบายเพื่อยกระดับให้เป็นสาขาวิชาในการศึกษานโยบายสังคมและการพัฒนาระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการบางท่านพยายามให้นิยามในเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น Luann Good Gingrich and Stefan Köngeter (2017: 2) ระบุว่า คำว่า “Transnational” หรือ ภาวะข้ามชาติ เป็นแนวคิดที่พยายามแยกแยะให้เห็นความแตกต่างของคำว่า “International” “Supranational” หรือ “Global” ซึ่งคำว่า “Transnational” หมายถึง ภาวะการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนรัฐ-ชาติ ตรงกับความเห็นของ Emile Durkheim (1982) ที่มองว่าแนวคิดนี้มีความกำกวมอยู่มาก โดยมองว่าเป็นเรื่องของการกระทำ/ดำเนินการที่ล้นล้ำข้ามพรมแดนและทำลายบูรณภาพของรัฐ ซึ่งอีกฟากฝั่งก็เป็นเรื่องของปรากฏการณ์สังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น มีการ

เคลื่อนย้ายผู้คน แรงงาน แหล่งทุน วัตถุดิบ สถาบัน ความรู้ ความคิด และตัวแบบการพัฒนาข้ามพรมแดนของรัฐ-ชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า โลกในมิติสังคมนั้นมีลักษณะ “ข้ามชาติ” มากขึ้นและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่านเสนอให้ใช้คำว่า “Global” แทนคำว่า “Transnational” เพราะสะท้อนให้เห็นกระแสโลกาภิวัตน์มากกว่า มีความหมายกว้างและครอบคลุมมากกว่า ไม่ได้เน้นที่ผู้แสดงบทบาทที่เป็นรัฐและมีได้มองรัฐเป็นศูนย์กลางในการศึกษานโยบายสังคมเท่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่าความเป็นรัฐ-ชาติจะหมดความหมายและอำนาจอธิปไตยของรัฐจะมลายหายไปแต่อย่างใด ส่วนคำว่า “Supranational” เป็นคำอธิบายที่สะท้อนว่ามีผู้แสดงบทบาทและผู้กำหนดนโยบายระดับสูงกว่ารัฐ/มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐ อีกนัยอาจกล่าวได้ว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐได้ถูกลดทอน เลือนหายและถ่ายโอนไปบางส่วนให้แก่ผู้แสดงบทบาทเหนือรัฐเพื่อแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น อีกนัยหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าสถานภาพและความหมายของรัฐได้ถูกตีความใหม่เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้แสดงบทบาทภายนอกเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการทำความเข้าใจพัฒนาการของแนวคิดนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติในฐานะสาขาวิชา จำเป็นต้องแยกประเด็นศึกษาในรายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจเชิงลึก บทความนี้ ประกอบไปด้วยคำถามย่อย 2 ประการคือ 1) พัฒนาการของสาขานโยบายสังคมโลกในบริบทโลกาภิวัตน์เป็นอย่างไร 2) สาขาวิชานโยบายสังคมโลกมีแนวคิดสำคัญ (key concepts) และมีความเป็นสหสาขา/ข้ามสาขา (inter/trans disciplinary) อย่างไร

บทความนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ ส่วนก่อนหน้านั้น เป็นบทนำเพื่อเกริ่นนำให้เห็นภาพรวมของนโยบายสังคมโลกและคำถามวิจัยที่เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกัน ส่วนที่สอง เป็นการตอบคำถามวิจัยโดยนำเสนอพัฒนาการของนโยบายสังคมโลกในบริบทอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแสดงให้เห็นการแพร่กระจายของนโยบายสังคมโลกไปสู่การปฏิบัติในระดับภูมิภาคและระดับชาติ ส่วนที่สาม กล่าวถึงแก่นแนวคิดและความเป็นสหสาขาของนโยบายสังคมโลก รวมไปถึงรูปแบบและกลไกของนโยบายสังคมโลก และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น โดยผู้เขียนจะขอลำเสนอในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พัฒนาการของการศึกษานโยบายสังคมโลกในบริบทโลกาภิวัตน์

การศึกษานโยบายสังคมโลกนั้นมีเส้นทางภูมิปัญญาที่ยาวนาน โดยอาจศึกษาย้อนกลับไปถึงช่วงหลังสงครามโลก

ครั้งที่สอง นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 เป็นต้นมา นโยบายสังคมโลกถูกกล่าวถึงในงานเขียนวิชาการมากขึ้นส่งผลให้เกิดพลวัตทางความคิดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษที่ 1970 จนกระทั่งในปี 1992 งานเขียนของ Abram de Swaan (1992) นักสังคมวิทยาชาวดัตช์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณจากมหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ได้เผยแพร่งานเขียนเรื่อง Perspectives for Transnational Social Policy โดยหลังจากนั้น Abram de Swaan (1994) ได้ตีพิมพ์งานเขียนอีกเรื่องในฐานะบรรณาธิการ ในส่วนบทนำของหนังสือเรื่อง Social Policy beyond Borders: The Social Question in Transnational Perspective และยังได้เขียนในบทความฉบับหลัง ๆ เรื่อง The Receding Prospects for Transnational Social Policy (de Swaan, 1997) ซึ่งถือว่าเป็นงานเขียนยุคแรก ๆ ที่ใช้คำว่า “Transnational Social Policy” (นโยบายสังคมข้ามชาติ)

นอกจากนั้น ยังมีงานเขียนของ Marvin Soroos (1986) เรื่อง Beyond Sovereignty: The Challenge of Global Policy กล่าวถึงการหันเหความสนใจทางวิชาการไปที่ลักษณะขององค์การ การเกิดขึ้นขององค์การ และหน้าที่ขององค์การ สู่การให้ความสนใจประเด็นปัญหาที่ระบบระหว่างประเทศและปัญหาที่มนุษยชาติกำลังเผชิญอยู่ หันเหจากความสนใจประเด็นความมั่นคงแบบดั้งเดิม (traditional security) ได้แก่ สงครามและการทหาร สู่ประเด็นปัญหาความมั่นคงแนวใหม่ (non-traditional security) ได้แก่ ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมระดับโลก ซึ่งเป็นการมองทะลุกรอบการวิเคราะห์ที่มองรัฐเป็นศูนย์กลาง เห็นได้จากงานช่วงหลังจากนั้น เช่น งานเขียนของ Wolfgang Reinicke (1998) เรื่อง Global Public Policy-Governing without Government? นำเสนอความเห็นที่สอดคล้องกับงานเขียนของ Robert Keohane and Joseph Nye (1977) เรื่อง Power and Interdependence: World Politics in Transition ที่เผยให้เห็นว่าผู้แสดงบทบาทที่ไม่ใช่รัฐมีบทบาทอย่างสำคัญมากขึ้นในลักษณะข้ามชาติ และเป็นการตอกย้ำว่ารัฐไม่สามารถผูกขาดการกำหนดนโยบายสาธารณะแต่เพียงผู้เดียวได้อีกต่อไป

ต่อมางานเขียนของ Catherine Jones Finer (1999) เรื่อง Transnational Social Policy (Broadening Perspectives in Social Policy) เป็นหนังสือรวมบทความวิชาการและบทความวิจัยเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดมาตรฐานโลก (standardized globalization) อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของ

Finer ที่เสนอให้สหประชาชาติมีความร่วมมือในการพัฒนา ระหว่างกลุ่มประเทศโลกเหนือ (Global North) กับกลุ่มประเทศโลกใต้ (Global South) ด้วยมาตรฐานกลางของโลกเป็นเรื่องยาก เพราะจำเป็นต้องมีผู้แสดงบทบาท/องค์การ/สถาบันระดับโลกในการร่วมผลานงานและดำเนินการเข้ามามีบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ/ผู้แสดงบทบาทข้ามชาติ Daniel Morales-Gómez (1999) ให้คำอธิบายวิธีการที่องค์การระหว่างประเทศนำเสนอวาระเพื่อการปฏิรูปนโยบายสังคมในประเทศกำลังพัฒนาตามแนวทางและข้อเสนอแนะขององค์การระหว่างประเทศ และต้องสร้างความชอบธรรมให้แก่ข้อเสนอทางนโยบายของตนเองให้ได้รับการยอมรับและนำไปดำเนินการต่อได้อย่างราบรื่น ตามแนวคิดของ Nicola Yeates and Zoë Irving (2005) ในงานเขียนเรื่อง Introduction: Transnational Social Policy นำเสนอวาทกรรมนโยบายสังคมเพื่อเชื่อมต่อสาขา “ข้ามชาติศึกษา” (transnational studies) เข้ากับแนวทางการศึกษาวาทกรรมนโยบายสังคม (social policy discourse) ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมืออีกประเภทหนึ่งขององค์การระหว่างประเทศผู้แสดงบทบาทข้ามชาติในการคุมบังเหียนและส่งต่อแนวคิดนโยบายปฏิรูปสังคมในระดับชาติ

ในช่วงหลัง มีงานวิจัยจำนวนมากถกเถียงเกี่ยวกับนโยบายสังคมแบบข้ามพหุวัฒนธรรมซึ่งทำให้เกิดแนวทางการศึกษานโยบายสังคมโลก (Global Social Policy Approach: GSP Approach) งานเขียนที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือของ Bob Deacon (2007) เรื่อง Global Social Policy and Governance หนังสือของ Nicola Yeates and Chris Holden (2009) เรื่อง The Global Social Policy Reader และงานอื่น ๆ ในฐานะบรรณาธิการประสานงานและเขียนสังเคราะห์ในบทนำของหนังสือของ Bob Deacon, Maria Cristina Macovei, Luk van Langenhove, and Nicola Yeates (2010) นำเสนอกรณีศึกษาและโอกาสในการพัฒนาแบบพหุระดับของนโยบายสังคมโลก-ภูมิภาค (world-regional social policies) ซึ่งชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของนโยบายสังคมระดับโลกและนโยบายสังคมระดับภูมิภาคโดยมุ่งศึกษาแบบบูรณาการในองค์ประกอบของความเปราะบาง ความเสมอภาค และระบบการกำกับดูแล/บริหารปกครองโลกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินการผ่านกระบวนการดังนี้

ประการแรก มุ่งเน้นศึกษาความสลับซับซ้อนและการกำหนดนโยบายในองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาค

ในมิตินโยบายสังคม การทำความเข้าใจความสลับซับซ้อนดังกล่าว จำเป็นต้องแสดงให้เห็นรูปธรรมและกรณีศึกษาในมิตินโยบายและในเชิงทฤษฎีที่สร้างความรู้ความเข้าใจสามารถอธิบายการบูรณาการระดับภูมิภาค ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดภูมิภาคนิยมและนโยบายสังคม เป็นต้น

ประการที่สอง ควรวิเคราะห์และฉายให้เห็นภาพกระบวนการบูรณาการระดับภูมิภาค และการกำหนดวาระนโยบายในมิติทางสังคมครอบคลุม 4 ภาคพื้นทวีป คือ ยุโรป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ เอเชีย และแอฟริกา เป็นต้น

ประการที่สาม การประเมินลักษณะของผู้กระทำการระดับโลก (global agencies) ที่ฝังตัวอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) สำนักงานองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาค (IOs' regional office) ที่กระจายตัวอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางนโยบายสังคมระดับภูมิภาคของคณะกรรมการการด้านเศรษฐกิจและสังคมระดับภูมิภาค รวมไปถึงธนาคารเพื่อการพัฒนาในสังกัดขององค์การสหประชาชาติ

ประการสุดท้าย การปะติดปะต่อวิธีการสร้างกรอบแนวคิดการกำกับดูแล/บริหารปกครองสังคมโลกพหุระดับ (multilevel global social governance) ผสานเข้ากับสมาคม/กลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาคของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายหรือเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระดับภูมิภาคของประเทศสมาชิก

งานเขียนของ Peter van Ham (2010) เรื่อง Social Power in International Politics นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจทางสังคม ซึ่งพบได้ไม่บ่อยมากนักในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิดอำนาจทางสังคมหมายถึง ความสามารถในการกำหนดมาตรฐาน การสร้างปทัสถานและค่านิยมที่ถือว่ามีค่าความชอบธรรม เป็นที่พึงปรารถนา และดีต่อทุกภาคส่วน โดยในหนังสือกล่าวถึงมุมมองระดับโลกของบทบาทอำนาจทางสังคมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น อียู สหรัฐอเมริกา ตะวันออกกลาง และจีน จุดเน้นที่สำคัญอยู่ที่อำนาจทางสังคมของผู้แสดงบทบาทที่ไม่ใช่รัฐ เช่น เอ็นจีโอ สื่อ และผู้บริโภคร เป็นน่านเสนอแนะมุมมองใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นความคิดต่อวิธีการที่อำนาจดำเนินการในชีวิตจริงในยุคร่วมสมัยของโลกที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ นอกจากนี้ งานเขียนของนักวิชาการอื่นอย่างเช่น Emily Bauman and Sarah Deardorff Miller (2012) เรื่อง Comprehensive Literature Review of

Global Public Policy: Creating a Framework for Understanding Global Refugee Policy พยายามทบทวนเอกสารวิชาการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะระดับโลกโดยเน้นไปที่นโยบายผู้ลี้ภัยระดับโลก ซึ่งเป็นมุมมองที่ชี้ว่านโยบายสังคมโลกนั้นเป็นนโยบายสาธารณะระดับโลกประเภทหนึ่งจากประเภทอื่น ๆ และเป็นนโยบายสังคมในมิติ/มุมมองระดับโลก

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่านักวิชาการหลายคนล้วนพยายามสร้างกรอบแนวคิดในการอธิบายปรากฏการณ์/การแก้ปัญหาในระดับโลกด้วยนโยบายสังคมผ่านผู้แสดงบทบาทระดับโลก/ข้ามชาติ การแก้ปัญหาในระดับโลกนั้นเป็นภารกิจที่ย่างยากซับซ้อนเมื่อเทียบกับปัญหาภายในของแต่ละประเทศ ดังที่ Daniel Bell (1987) กล่าวถึงความยุ่งยากในบริบทรัฐ-ชาตินั้น กำลังกลายเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย ๆ เมื่อเทียบกับปัญหาที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ นับตั้งแต่มีเรื่องของโลกาภิวัตน์ (globalization) และกระบวนการที่มีลักษณะข้ามชาติ (transnationalization) ที่ส่งผลให้ความสำคัญของรัฐ-ชาตินลดลง และยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาขนาดใหญ่หรือปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง งานเขียนนี้ประยุกต์กรอบแนวคิดและการนำเสนอของ Luann Good Gingrich and Stefan Kongeter (2017: 3) ซึ่งเสนอว่าวาทกรรมการเปลี่ยนผ่านวาระนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติสามารถแบ่งออกเป็น 4 มุมมองด้วยกัน โดยผู้เขียนจะเชื่อมโยงให้เห็นความเคลื่อนไหวของแนวคิดและพัฒนาการของสาขาวิชานโยบายสังคมโลก (Global Social Policy: GSP) ดังต่อไปนี้

1) โลกาภิวัตน์ด้านเศรษฐกิจและผลกระทบต่อนโยบายสังคม

นโยบายสังคมโลกเป็นผลมาจากโลกาภิวัตน์ด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายสังคม ซึ่งสามารถย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 หลังสิ้นสุดสงครามเย็น เป็นต้นมา งานเขียนของ Gary Teeple (1995) เรื่อง Globalisation and the Decline of Social Reform กล่าวถึงนโยบายสังคมที่มีลักษณะข้ามพรมแดน และสะท้อนให้เห็นกระแสโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกาภิวัตน์ด้านเศรษฐกิจ เป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่เกิดจากการรับเอาตัวแบบการจัดตั้งสถาบันและตัวแบบสวัสดิการแห่งรัฐตามแนวทางของสำนักเสรีนิยมใหม่ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจทำให้เห็นข้อจำกัดของรัฐ-ชาติในการบริหารจัดการปัญหา

ทางสังคมที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ประเด็นผู้อพยพ ย้ายถิ่นระหว่างประเทศ การว่างงาน และปัญหาความยากจน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้บางสถานการณ์และความท้าทายต่าง ๆ ที่มีอยู่ รัฐบาลน้อยใหญ่ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายสังคมของตนเองจากนโยบายที่เอียงขวาเป็นหลัก สู่วาระนโยบายสังคมที่มองประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของนโยบายเป็นหลัก เพื่อสร้างสมดุลระหว่างกลุ่มทุนกับแรงงาน อีกทั้งมีข้อเรียกร้องให้สถาบันเหนือรัฐ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เข้ามาจัดระเบียบนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น งานเขียนของ Rianne Mahon (2010) มองว่าสถาบันเหนือรัฐเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการก่อรูปร่างพื้นฐานของนโยบายการจัดสวัสดิการของรัฐในช่วงเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นอย่างน้อย Mahon มีมุมมองที่สอดคล้องกับ Bob Deacon and Alexandra Kaasch (2008) เกี่ยวกับบทบาทของ OECD และธนาคารโลกว่า เป็นผู้แสดงบทบาทที่มีฐานะเหนือรัฐ (supranational actors) ซึ่งทั้งสองมองว่าการพัฒนานโยบายสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศโลกเหนือ (Global North) หรือประเทศพัฒนาแล้วไม่จำเป็นต้องมีลักษณะเหมือนกันกับนโยบายสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศโลกใต้ (Global South) หรือประเทศกำลังพัฒนาได้ เนื่องจากปัจจัยและเงื่อนไขการกำหนดนโยบายภายในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน

2) การแพร่กระจายของแนวคิดนโยบายสังคมจากกลุ่มประเทศโลกเหนือสู่กลุ่มประเทศโลกใต้

งานเขียนของ Catherine Jones Finer (1999) เรื่อง Transnational Social Policy (Broadening Perspectives on Social Policy) เสนอว่าเมื่อก้าวถึงการเดินทางของนโยบายสังคมบ่อยครั้งมักเป็นการกล่าวถึงการเดินทางของนโยบายสังคม (social policy traveling/diffusion) จากกลุ่มประเทศโลกเหนือสู่กลุ่มประเทศโลกใต้ (Global North to the Global South) Finer ยังกล่าวถึงความพยายามของกลุ่มประเทศโลกเหนือในการผลักดัน สนับสนุน และส่งเสริมกลุ่มประเทศโลกใต้ให้ดำเนินการตามแนวนโยบายสังคมของตนเอง ที่ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศโลกเหนือ และต้องการผลักดันให้กลุ่มประเทศโลกใต้รับเอาตัวแบบในการแก้ปัญหานั้นไปใช้ในประเทศของตนเอง อันถือว่าเป็นความทะเยอทะยานที่ไปเกินกว่าพรมแดนรัฐชาติของกลุ่มประเทศโลกเหนือเอง เช่นเดียวกับงานของ

Abram de Swaan (1994) เรื่อง Social Policy beyond Borders: The Social Question in Transnational Perspective ที่อธิบายและยกตัวอย่างกรณีศึกษาของสหภาพยุโรป ซึ่งให้เห็นแรงต้านที่เกิดจากความแตกต่างของระดับการพัฒนานโยบายสังคมระหว่างยุโรปตะวันออกซึ่งเป็นกลุ่มประเทศยากจนกับภาคฝั่งประเทศยุโรปกลางที่มีความมั่งคั่งมากกว่า ส่งผลให้เกิดการปลุกกระตุมและสร้างวาทกรรมนโยบายสังคมเพื่อชี้ให้เห็นความเหลื่อมล้ำในกลุ่มสหภาพยุโรปตามมาในภายหลัง อย่างไรก็ตามแรงต้านที่เกิดขึ้น หากมองตามมุมมองของ Daniel Morales-Gómez (1999) กลับเป็นไปในเชิงบวกและตอกย้ำว่าความตระหนักรู้เกี่ยวกับภาวะการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศร่ำรวยและประเทศยากจนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ อาจนำไปสู่การเกิดข้อเรียกร้องให้แสวงหาแนวนโยบายสังคมใหม่ ๆ ที่มีลักษณะข้ามพรมแดนของรัฐ-ชาติมากขึ้นได้

3) มาตรฐานข้ามชาติ และการแปลความรู้สู่การปฏิบัติ

การแปลความรู้ (knowledge translation) การผลิตซ้ำทางนโยบาย (policy reproduction) รวมไปถึงการนำนโยบายสังคมข้ามชาติสู่การปฏิบัติซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการกำหนดมาตรฐานข้ามพรมแดน (transnational standardization) โลกาภิวัตน์กระตุ้นให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจและนโยบายการจัดสวัสดิการสังคม หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา บรรยากาตการเผชิญหน้าระหว่างสองค่ายทางการเมืองโลกทำให้หลายประเทศหันเหความสนใจไปที่การพัฒนาระบบสวัสดิการในประเทศของตนเอง ทำให้เกิดความหลากหลายทั้งประเภท รูปแบบ และกระบวนการจัดสวัสดิการ งานเขียนของ Gøsta Esping-Andersen (1990) จำแนกระบบสวัสดิการของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วออกเป็น 3 ระบบหลัก ๆ คือ (1) ระบบสวัสดิการตามแบบเสรีนิยม (liberalist) เช่น ระบบสวัสดิการของสหรัฐอเมริกา (2) ระบบสวัสดิการตามแบบรัฐบารัธ (corporatist state) เช่น ระบบสวัสดิการของเยอรมนี และฝรั่งเศส และ (3) ระบบสวัสดิการแบบสังคม-ประชาธิปไตย (social-democratic regime) เช่น ระบบสวัสดิการของประเทศเนเธอร์แลนด์และสวีเดน หรือประเทศแถบยุโรปเหนือ เป็นต้น การแบ่งประเภทหรือการจัดหมวดหมู่ระบบสวัสดิการสังคมทำให้เกิดการพัฒนาดัชนีและตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานกลางในการพัฒนาระบบสวัสดิการตามแบบที่ประเทศของตนเองต้องการ โดยการพัฒนาดัชนีใหม่ ๆ และ

ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ นั้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการไหลเวียนของความรู้และแนวคิด รวมไปถึงการเลียนแบบ (imitation) เรียนรู้ (learning) และรับตัวแบบ (adoption) ในการพัฒนาระบบสวัสดิการไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

ถึงแม้ว่าคำอธิบายเกี่ยวกับสภาวะการณ์ข้ามพรมแดนสะท้อนให้เห็นการปรับตัวและกระบวนการเปลี่ยนผ่านของบรรษัทข้ามชาติที่มีสาขาตั้งอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม กลับสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวไม่สมดุลในการพัฒนามาตรการปกป้องทางสังคมข้ามชาติภายในของประเทศปลายทางที่บรรษัทข้ามชาติไปตั้งสาขา ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลสองประการ คือ ประการแรก เป็นเรื่องของ การขาดสถาบันระดับโลกในการกำหนดมาตรฐานและติดตามการดำเนินงานให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ ส่วนประการหลัง เป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายด้านสิทธิทางสังคม (social rights) ซึ่งจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ด้วย เหตุผลทั้งสองประการข้างต้นจำเป็นต้องมีความคู่กันกับการเดินทางของแนวคิดนโยบายสังคม และความรู้ข้ามพรมแดนรัฐ-ชาติ ซึ่งเป็นบรรทัดฐานที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงวิธีการเดินทางของนโยบายสังคม จากระดับโลกสู่การกำหนดวาระนโยบายระดับภูมิภาค/ระดับชาติ เมื่อไหร่ก็ตามที่นโยบายนั้น ๆ นำสู่การปฏิบัติในบริบทเฉพาะทางสังคมหนึ่งมักจะนำมาซึ่งข้อโต้แย้งแข่งขันของผู้แสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องหรือแนวคิดอื่น ๆ ในเชิงเปรียบเทียบข้อดี และข้อด้อยของแต่ละแนวคิด Gingrich and Köngeter (2017) มองว่าลักษณะข้างต้นเป็นขั้นตอนแรกของแนวทางการศึกษาแนวข้ามชาตินิยม (transnationalism) ที่มุ่งเน้นไปที่ลักษณะและความท้าทายของกระบวนการแปรนโยบาย (policy translation) สู่การปฏิบัติ

งานเขียนของ Luann Good Gingrich and Stefan Köngeter (2017) เรื่อง Transnational Social Policy: Social Welfare in a World on the Move มีความเห็นว่า นโยบายสังคม และการสังคมสงเคราะห์ถูกแปรสภาพมาจากกระบวนการข้ามชาติที่มีอัตราเร่งมากขึ้นพร้อม ๆ กับมิติอื่น ๆ เช่น มิติเศรษฐกิจ ตลาดแรงงาน การศึกษา และการกำกับดูแลภายในประเทศในบริบทโลกที่ขาดความสมดุลมากขึ้นเรื่อย ๆ ตรรกะวิธีคิดของรัฐสวัสดิการสะท้อนให้เห็นเส้นแบ่ง/การกีดกัน การเข้าถึงสวัสดิการระหว่างคนที่เป็สมาชิกของชุมชน กับคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิก (หมายถึง เป็นพลเมืองหรือไม่ได้เป็นพลเมืองของรัฐ) อาณาเขตของรัฐ-ชาตินั้นเปรียบเสมือน

เขตแดนในการผลิตสวัสดิการแห่งรัฐ แนวคิดในการเปรียบเทียบรัฐสวัสดิการ/ระบอบสวัสดิการของประเทศต่าง ๆ ทำให้ความสนใจหันเหไปที่สถาบันที่ผลิตสวัสดิการของรัฐ-ชาติ การวิจัยด้านสวัสดิการสังคมนั้นไม่ได้ให้ความสนใจการศึกษาวิธีการผลิตนโยบายสวัสดิการและงานสังคมสงเคราะห์ ที่ดำเนินการข้ามพรมแดนของรัฐ การไหลเวียนของทุน และแรงงานในมุมกว้างมากนัก โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสวัสดิการของมนุษย์ และเป็นการตอกย้ำว่านโยบายสวัสดิการสังคมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ความเหลื่อมล้ำในการจัดสวัสดิการสังคมของแต่ละประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้คนหรือผู้อพยพข้ามพรมแดน เพื่อแสวงหาเงิน งาน และโอกาส และถือว่าคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเสี่ยงและเปราะบางที่ต้องได้รับการดูแล เพราะพวกเขาเหล่านั้นต่างเผชิญกับรัฐสวัสดิการของประเทศปลายทางที่จำกัดสิทธิในการอยู่อาศัยระยะยาว (residence permit) และถูกกีดกีด จัดจำแนกประเภทของผู้อพยพออกจากกลุ่มที่มีสถานะเป็นพลเมืองของรัฐ-ชาติ นั้น ๆ

4) นโยบายสังคมโลก: Bob Deacon ผู้บุกเบิกสาขาวิชา

ส่วนที่แล้วผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญที่สุดของเนื้อหาที่เชื่อมโยงคำศัพท์ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ในการศึกษา นโยบายสังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ คือ “Global Social Policy” หรือนโยบายสังคมโลก เสนอโดย Bob Deacon ซึ่งเป็นคำที่เน้นย้ำให้เห็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขององค์การระหว่างประเทศ และองค์การข้ามชาติ และเป็นการอธิบายวิธีการเปลี่ยนผ่านนโยบายสังคม จากวาทกรรมกระแสหลักของนโยบายสังคมในยุคแรกเริ่ม ให้ความสนใจบทบาทของรัฐ ตลาด และองค์การไม่แสวงหากำไร รวมไปถึงกิจกรรมระดับครัวเรือนภายในประเทศหนึ่ง ๆ

Bob Deacon มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ทำงานในฐานะอาจารย์/ศาสตราจารย์หลายสถาบันในประเทศอังกฤษ และเป็นທີ່ปรึกษาให้แก่องค์กรระหว่างประเทศหลายองค์กร เช่น องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) องค์การอนามัยโลก (WHO) ยูเนสโก (UNESCO) ยูเอ็นดีพี (UNDP) ยูเอ็นเดสซา (United Nations Department of Economic and Social Affairs: UNDESA) คณะกรรมการยุโรป (European Commission: EC) คณะมนตรียุโรป (Council of Europe) ธนาคารโลก (World Bank) และยังเป็นผู้ร่วมวิจัย (associate research fellow) ที่ United Nations University

(UNU-CRIS) อีกด้วย (ดูประวัติเพิ่มเติม Kaasch, Stubbs, and Williams, 2019; Ortiz, 2019)

ปี 1997 เป็นช่วงชีวิตทางวิชาการที่สำคัญของ Deacon ซึ่งได้ย้ายมหาวิทยาลัยอีกครั้งเพื่อมาเป็นศาสตราจารย์ด้านนโยบายสังคมระหว่างประเทศ (Professor of International Social Policy) ที่มหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ (University of Sheffield) ประจวบเหมาะกับการที่เวลานั้นได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินของเอเชียที่จุดระเบิดจากประเทศไทย ซึ่งรู้จักกันในนาม วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง Deacon, Michelle Hulse, and Paul Stubbs (1997) ได้เผยแพร่หนังสือเรื่อง Global Social Policy: International Organizations and the Future of Welfare ในเวลานั้น Deacon ยังเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย Globalism and Social Policy Programme (GASPP) ตั้งตั้งแต่ปี 1997-2005 ซึ่งเป็นโครงการร่วมมือระหว่างอังกฤษและฟินแลนด์ ร่วมกับทีมนักวิจัยอย่าง Meri Koivusalo, Eeva Ollila, Minna Ilva และ Paul Stubbs เป็นโครงการบูรณาการงานวิจัยเพื่ออธิบายกระบวนการทางการเมืองเหนืออำนาจรัฐและการเมืองโลกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสังคมภายในประเทศและการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของนโยบายระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยโครงการ GASPP ถือว่ามีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อ Deacon ในฐานะบรรณาธิการผู้ก่อตั้งและริเริ่มจัดทำวารสารทางวิชาการชื่อ Global Social Policy (GSP) ในปี 2001 รวมถึงเป็นผู้ร่วมผลักดันก่อตั้งวารสาร Critical Social Policy ในทศวรรษที่ 1980s ด้วย

งานเขียนของ Deacon มีคุณูปการต่อสาขานโยบายสังคมโลกศึกษา (GSP studies) และมีพลังในการอธิบายปรากฏการณ์นโยบายสังคมโลกซึ่งได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างสำคัญ และเป็นการผนวกสองสาขาวิชา คือ นโยบายศึกษาและพัฒนศึกษา (social policy and development studies) เข้าด้วยกัน (Kaasch et al., 2019) นอกจากนี้ Deacon ยังศึกษานโยบายในเชิงเปรียบเทียบ แนวนโยบายสังคมข้ามชาติ ธรรมชาติความต้องการของมนุษย์ และเสนอวิธีการสนองความต้องการของมนุษย์ งานเขียนของ Deacon et al. (1997) เรื่อง Global Social Policy: International Organizations and Future of Welfare นำเสนอวิธีการทำความเข้าใจนโยบายสังคมโลกโดยแบ่งออกเป็น 3R คือ การกระจายจัดสรรปันส่วนใหม่ของนโยบายสังคมโลก (global social redistribution) การกำหนดกฎเกณฑ์กติกาของสังคมโลก (global social regulation) และสิทธิในมิติ

สังคมโลก (global social rights) นอกจากนี้ Deacon ยังอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิด บทบัญญัติสังคมโลก (global social provision) และการเสริมพลังโลก (global empowerment) พร้อม ๆ กันด้วย (Kaasch et al., 2019)

งานเขียนช่วงหลัง ๆ ของ Bob Deacon (2007: 1) เรื่อง Global Social Policy and Governance เสนอว่า นโยบายสังคมโลกนั้นประกอบไปด้วย 2 สิ่งสำคัญอย่างแรก คือ ข้อกำหนดล่วงหน้าของนโยบายสังคมโลก (global social prescriptions) เพื่อนำนโยบายสังคมไปปฏิบัติในระดับชาติ ซึ่งเป็นนโยบายที่ริเริ่มโดยผู้แสดงบทบาทระดับโลก เช่น องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย หรือประเด็นปัญหาอย่างหลัง คือ การเกิดขึ้นของนโยบายสังคมเหนือชาติ (supranational social policy) และกลไกในการขับเคลื่อนดำเนินงานเพื่อการจัดสรรทรัพยากรใหม่ การกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา และการกำหนดสิทธิต่าง ๆ นอกจากนี้ Deacon ยังอภิปรายถึงความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่าง NGOs ข้ามชาติกับ NGOs ท้องถิ่น ในกลุ่มประเทศโลกเหนือ โดยหลีกเลี่ยงที่จะนำวาทกรรมเกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วน การเสริมพลัง และสมรรถนะที่เป็นคำนิยมหลักของท้องถิ่น/ประเทศมาอธิบายนโยบายสังคมโลกในทางปฏิบัติ นโยบายสังคมสามารถพิจารณาได้ในหลายแง่มุม แง่มุมแรก มองนโยบายสังคมเป็นมิติ/ประเภทต่าง ๆ ของนโยบายและการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติอย่างเช่น การให้บริการด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคม หรือการปกป้องคุ้มครองทางสังคม การศึกษา และการจัดหาที่พักอาศัยให้แก่พลเมืองหรือกลุ่มเปราะบาง แง่มุมที่สอง มองนโยบายสังคมที่เป็นเรื่องของการจัดสรรปันส่วนใหม่ (redistribution) การกำหนดกฎเกณฑ์กติกา (regulation) และการรับรองสิทธิด้านต่าง ๆ (rights) ของประชาชน/พลเมือง แง่มุมที่สาม มองนโยบายสังคมในฐานะประเด็นปัญหาสังคม และแง่มุมสุดท้าย มองนโยบายสังคมในฐานะทฤษฎีว่าด้วยระบอบสวัสดิการสังคม

หนังสือเล่มสุดท้ายของ Bob Deacon (2013) เรื่อง Global Social Policy in the Making: The Foundations of the Social Protection Floor ได้วิเคราะห์เจาะลึกการกำหนดและริเริ่มนโยบายสังคมโลก มาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองทางสังคมโลก (global social protection floor) และเป็นตาข่ายรองรับ (safety net) ผู้ตกทุกข์ได้ยากและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ รวมถึงบทบาทขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และการผนึกกำลังระหว่างผู้กระทำการ (inter-agency coalition) นอกจากนี้ ยังมีบทประพันธ์

ในหนังสือ Transformations in Global and Regional Social Policies บรรณาธิการโดย Alexandra Kaasch and Paul Stubbs (2014) ในบทสุดท้ายเขียนโดย Bob Deacon เรื่อง Toward a Transformative Global Social Policy ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของกรอบแนวคิด 3R และเสนอให้เพิ่มอีก 2R คือ Resource conservation (การอนุรักษ์ทรัพยากร) และ Relationality (การสอดประสานสัมพันธ์กันของสรรพสิ่ง) เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตในการกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมที่ถือว่าเป็นแกนกลางส่งเสริมให้เกิดความยุติธรรมทางสังคมในระดับโลก (global social justice) (Kaasch et al., 2019: 598-599) ในปี 2015 งานเขียนชิ้นสุดท้ายของ Bob Deacon บทประพันธ์ในหนังสือโดยมีบรรณาธิการคนอื่น อีก 3 เรื่อง คือ (1) The International Labour Organisation and Global Social Governance (บรรณาธิการโดย Alexandra Kaasch และ Kerstin Martens) (2) The ILO and Social Protection Policy after the Global Financial Crisis (บรรณาธิการโดย Stephen McBride, Rianne Mahon และ Gerard Boychuck) และ (3) Trust, Time and Participatory Research in Regional Social Policymaking: The African Union and Southern African Development Community (PRARI working paper) งานทั้ง 3 เรื่องนี้ ถือว่าเป็นงานเผยแพร่ชิ้นหลังสุดของ Deacon ก่อนการอสัญกรรม

แนวคิดสำคัญและแนวทางการศึกษาแบบสหสาขาของนโยบายสังคมโลก

แนวคิดสำคัญของสาขาวิชานโยบายสังคมโลก

หากจะกล่าวถึงแนวคิดสำคัญของนโยบายสังคมโลก (GSP studies) จากงานเขียนของ Bob Deacon นับตั้งแต่ปี 1997-2007 Alexandra Kaasch (2019) แบ่งข้อเสนอ/แนวคิดสำคัญของ Bob Deacon ออกเป็น 2 เรื่องหลัก ๆ เรื่องแรก คือ ผู้แสดงบทบาทด้านนโยบายสังคมโลก (GSP actors) และผู้แสดงบทบาทระดับภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก (world-regional actors) เป็นผู้กำหนดลักษณะ รูปแบบการพัฒนา และการปฏิรูปให้แก่ประเทศต่าง ๆ (prescriptions on national social policies) หรือแม้แต่อาจส่งอิทธิพลต่อสถาบันนโยบายสังคมภายในประเทศนั้น ๆ เรื่องที่สองคือ สิ่งที่เราเรียกว่า “แก่นของนโยบายสังคมโลก” (truly GSP) ซึ่งประกอบไปด้วย 3R (global social redistribution, regulation, and rights) ดังจะกล่าวต่อไปในหัวข้อแก่นของนโยบายสังคมโลก

1) ข้อกำหนด/ข้อเสนอแนะต่อนโยบายสังคมระดับประเทศ (prescriptions on national social policies)

ข้อเสนอแนะ (prescriptions) ในแก่นของนโยบายสังคมโลกนั้นเกิดจากการดำเนินงานตามพันธกิจของผู้แสดงบทบาทของนโยบายสังคมโลก เช่น การรวบรวมข้อมูล นำเสนอข้อมูล และการตีความหมายข้อมูลในประเด็นปัญหาสังคม และการพัฒนา ตลอดจนการพัฒนามาตรการนโยบายสังคมที่เหมาะสมในการประชุม สัมมนา เผยแพร่เอกสาร และองค์ความรู้ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เช่น มาในรูปแบบข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือแม้แต่การนำเสนอตัวแบบ (models) หรือคำแนะนำในการปฏิรูประบบการคุ้มครองทางสังคมระดับชาติ หากประมวลออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจ อาจเห็นได้ว่าผู้แสดงบทบาทเหล่านี้ใช้วิธีการที่แตกต่างหลากหลาย เช่น การนำเสนอวิธีคิด (ideational approach) วาทกรรม (discourse approach) และการให้ความรู้ (knowledge approach) เป็นต้น

2) แก่นของนโยบายสังคมโลก (‘truly’ GSP)

เมื่อกล่าวถึงนโยบายสังคมโลกในทางปฏิบัติ มักเป็นคำอธิบายเกี่ยวกับปฏิบัติการของนโยบาย เป็นการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ (translation of ideas into practices) ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาไกลในการดำเนินการ หรือขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งตามแนวคิดของ Deacon เสนอหลัก 3R – Redistribution, Regulation, and Rights แต่ละกลไกมีบทบาทความสำคัญที่ต่างกันไปแต่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ

แนวคิดการจัดสรรทรัพยากรทางนโยบายสังคมโลกใหม่ (global social redistribution) ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนา การจัดเก็บภาษีข้ามชาติ กองทุนการเงินโลก และสถาบันระดับโลกและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ข้ามพรมแดน

แนวคิดการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาโลก (global regulation) ซึ่งส่งผลกระทบต่อนโยบายสังคม อาทิ กระทบต่อข้อตกลงการค้าพหุภาคี และระเบียบเกี่ยวกับการอพยพข้ามพรมแดน อย่างไรก็ตาม หลาย ๆ กลุ่มความร่วมมือมีความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการค้า แต่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายเพื่อแก้ปัญหาสังคมที่อาจพ่วงติดมากับการเปิดการค้าเสรีข้ามพรมแดน แรงงาน และอาชญากรรมข้ามชาติด้วย ดังนั้น นโยบายเหล่านั้นควรที่จะรวมนโยบายสังคมเข้ากับนโยบายการค้าเสรีด้วยจึงจะทำให้เกิดความเป็นธรรมและมั่นคงมากขึ้น

แนวคิดสิทธิในมิติสังคมโลก (global social rights) เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนระดับโลกซึ่งมักต้องการทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเกี่ยวข้องกับกลุ่มเปราะบาง หรือปัญหาทางสังคมบางอย่าง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติจะเห็นว่าในแต่ละภูมิภาคมีประเด็นปัญหาที่ผู้กำหนดนโยบายมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป บ้างให้ความสำคัญกับวาระสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ แต่บางประเทศกลับให้ความสำคัญกับสิทธิทางการเมืองของพลเมืองตนเองมากกว่าประเด็นปัญหาระหว่างประเทศ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายสังคมโลกนั้นมีความสลับซับซ้อน ทั้งในแง่ของรูปแบบและมิติการมองโลก ซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายทางวิชาการที่จำเป็นต้องใช้วิธีศึกษาแบบสหวิทยาการเพื่อทำความเข้าใจความซับซ้อนของนโยบายสังคมโลก ดังที่กล่าวมา ในยุคแรก ๆ มักมุ่งเน้นการศึกษาไปที่สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุนหลัก ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนทางวิชาการที่ป้อนข้อมูลการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติในอีกทาง นอกจากนี้ยังเห็นว่าในหลากหลายประเทศพยายามพัฒนาตัวแบบรัฐสวัสดิการของตนเองและมีจุดยืนด้านนโยบายสังคมของตนเอง เนื่องจากความคลางแคลงใจต่อแนวทางการพัฒนาขององค์กรระหว่างประเทศและมองว่าเป็นการล่าอาณานิคมแนวใหม่ (neocolonialism) ที่ประเทศมหาอำนาจใช้อำนาจครอบงำผ่านกลไกการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศ อาทิ การให้เงินกู้แบบมีเงื่อนไข การให้ทุนดำเนินโครงการพัฒนาแบบปักธงนำทาง (flagship) รูปแบบโครงการ และวิธีการดำเนินงาน หรือแม้แต่แนวทางการศึกษาที่เน้นศึกษาการแพร่กระจายของบรรทัดฐานระหว่างประเทศที่มององค์กรระหว่างประเทศเป็นศูนย์กลาง

ความเป็นสหสาขาวิชาของนโยบายสังคมโลก

สาขานโยบายสังคมโลก เป็นการผนวกรวมของนโยบายสังคมศึกษา (social policy study) กับการพัฒนาระหว่างประเทศ (international development) เข้าด้วยกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการศึกษาโลกาภิวัตน์ของนโยบายสังคมและประเด็นนโยบายสังคมที่ครอบคลุมหลากหลายมิติ มีการรับเอาแนวคิด ตัวแบบ วิธีการศึกษาที่หลากหลายมาใช้ในการศึกษาทำความเข้าใจ ผลกระทบต่อความรู้ และข้อเสนอในการปรับปรุงและปฏิรูปนโยบายในมิติต่าง ๆ ให้แก่ประเทศสมาชิก หรือประเทศที่สนใจรับเอาแนวคิด/ตัวแบบไปประยุกต์ใช้ในประเทศของตนเอง เช่น แนวทางการศึกษาการบริหารปกครอง

พหุระดับ (multi-level governance) แนวทางการศึกษานโยบายสังคมเชิงวิพากษ์ (critical social policy) หรือแนวทางการศึกษาแนวคิดและการปฏิบัติ (ideational approach) แนวทางการศึกษาวาทกรรมนโยบาย (policy discourse approach) การบริหารปกครอง/กำกับดูแลสังคมโลก (global social governance) และอื่นๆ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า แนวทางการศึกษาของสาขานโยบายสังคมโลกนั้นเป็นการใช้แนวทางแบบสหวิทยาการ (inter-disciplinary) หรือแนวทางการศึกษาแบบข้ามศาสตร์ (trans-disciplinary) มาใช้ในการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับผู้แสดงบทบาทหลากหลายระดับนโยบาย (multi-level policy and actor) ตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เป็นต้น

ในยุคโลกาภิวัตน์นั้นนโยบายสังคมต้องมีประสิทธิภาพในการสนองตอบต่อประเด็นปัญหาระดับโลก และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้แสดงบทบาทใหม่ ๆ อย่างผู้แสดงบทบาทเหนือรัฐ-ชาติ ในการนำเสนอแนะนโยบายเพื่อแก้ปัญหาสังคมหรืออาจเรียกได้อีกอย่างว่า เป็นโลกาภิวัตน์ทางนโยบายสังคม และเป็นการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมการเมืองโลก ผลกระทบของสาขานโยบายสังคมในทางปฏิบัติได้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐสวัสดิการแต่ละแนวทางมีแนวคิดที่แข่งขันกันอย่างกันเอง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างวาทกรรมและแนวคิดที่ทำลาย โดยตั้งคำถามถึงลักษณะของรัฐสวัสดิการและนโยบายสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ที่น่าจะเหมาะสมกว่า ท่ามกลางบรรยากาศและความสามารถในการแข่งขันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน โดยรัฐสวัสดิการและนโยบายสังคมนั้นต้องไม่บั่นทอนความเป็นปึกแผ่นของสังคมด้วย ประเด็นนี้ Deacon (2007: 9-10) ชี้ให้เห็นความสำคัญของแนวคิดพหุนิยมที่สนับสนุนผู้แสดงบทบาทใหม่ ๆ ในการกำหนดนโยบายสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) องค์กรการค้าโลก (WTO) หน่วยงานในสังกัดองค์การสหประชาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) และองค์กรอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการและชี้แนะนโยบายสังคมให้แก่ประเทศต่าง ๆ ทำให้เกิดประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรใหม่ทางสังคมโลก การกำหนดกฎเกณฑ์กติกา และการรับรองสิทธิด้านต่าง ๆ มากขึ้น การดำเนินการของผู้แสดงบทบาทเหนือรัฐ-ชาติ ประกอบไปด้วยผู้แสดงบทบาทระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป (EU)

กลุ่มเมอร์โคซัวร์ (MERCOSUR) ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาตอนใต้ (SADC) อาเซียน (ASEAN) และอื่น ๆ โดยในมิติระดับโลกแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของผู้แสดงบทบาทเหนือรัฐ-ชาตินำไปสู่การเกิดขึ้นของตลาดของบรรษัทเอกชนที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกเพื่อการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สังคม และส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้คนทั่วโลกซึ่งเป็นข้อท้าทายที่มีต่อโครงสร้างอำนาจและสมมติฐาน/การรับรู้ที่วางอยู่บนฐานของรัฐที่มีอาณาเขตที่แน่นอนตายตัว โดยเฉพาะพันธะผูกพันของพลเมืองหรือกลุ่มประชากรของรัฐที่จะได้รับสวัสดิการสังคมและสิทธิประโยชน์ที่รัฐจะจัดสรรให้

นอกจากนั้น Deacon (2007: 14) ยังอธิบายว่านโยบายสังคมระดับชาติเกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไรในบริบทโลกาภิวัตน์ และความรู้เชิงลึกจากงานศึกษาวิจัยด้านนโยบายสังคมโลกในระดับเหนือรัฐมีวิธีการอย่างไร โดย Deacon อธิบายว่าการศึกษา นโยบายสังคมโลกใช้แนวทางการศึกษาแบบสหวิทยาการเพื่อทำความเข้าใจลักษณะที่มีความซับซ้อนของประเด็นปัญหา กรอบแนวคิดที่สลับซับซ้อน การสร้างชุดความคิดเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ทฤษฎีระบอบสวัสดิการ (welfare regime theory) นั้นมีความแตกต่างกันกับทฤษฎีระบอบรัฐสวัสดิการ (welfare state regime theory) แนวคิดพหุนิยมแบบซับซ้อน กลุ่มสนับสนุนนโยบายสังคมโลก เครือข่ายความรู้ระดับโลก และการเมือง การวิเคราะห์นโยบายแบบพหุระดับ (multi-level policy analysis) มักเกิดขึ้นเนื่องจากการแสวงหาแนวทางการศึกษาใหม่ ๆ และมีความเฉพาะเจาะจง มีพลังในการอธิบายในบริบทแตกต่างกันทั้งระดับแนวราบและแนวดิ่ง

หลังจาก Journal “Global Social Policy” ก่อตั้งขึ้นได้ 3 ปี หรือนับตั้งแต่ปี 2001 เป็นต้นมา มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ การสรุปความเคลื่อนไหวของนโยบายสังคมโลก (GSP digest) และอื่น ๆ เป็นต้น เน้นบทความด้านนโยบายสังคมในมิติข้ามชาติ การพัฒนาทางสังคม และการกำกับดูแล/บริหารปกครองสังคม เป็นต้น เป้าหมายของนโยบายสังคมโลกนั้นมีอยู่ 2 ประการหลัก คือ อย่างแรกเป็นการเพิ่มมิติการศึกษา นโยบายสังคมโดยการนำเสนอผู้แสดงบทบาท แนวคิด และวาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายสังคมโลกที่น่าสนใจให้ปรากฏต่อสายตานักวิชาการนานาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นมิติทางสังคมของโลกาภิวัตน์ ส่วนอย่างหลังแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการพัฒนานโยบาย

สังคมโลกควบคู่ไปกับรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าโลก นักวิชาการที่ให้ความสนใจศึกษา นโยบายสังคมโลกมีมากขึ้นเรื่อย ๆ และได้รับการยอมรับจากประชาคมวิชาการด้านนโยบายสังคมมากขึ้นในฐานะมิติหนึ่งที่สำคัญต่อนโยบายสังคมระดับชาติ อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้านนี้ยังคงมีอยู่อย่างจำกัดในเชิงการสร้างกรอบแนวคิดและการพัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังไม่ได้ถูกรวมเป็นเนื้อเดียวกันกับการศึกษา นโยบายสังคมระดับชาติในเชิงเปรียบเทียบเท่าใดนัก

การศึกษาด้านนโยบายสังคมโลกนั้นมีวิวัฒนาการและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางฟากฝั่งยุโรปและอเมริกา โดยงานเขียนของนักวิชาการเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องมาในรูปของการใช้ศัพท์แสง “Global/Transnational Social Policy” ในงานเขียน แต่อาจออกมาในรูปของการศึกษาแนวคิดและผลกระทบขององค์การระหว่างประเทศ หรือผู้แสดงบทบาทข้ามชาติ การแพร่กระจายของนโยบายจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง นับตั้งแต่ต้นนโยบายสังคมระดับโลกภูมิภาค หรือระดับชาติในด้านต่าง ๆ ก็ได้

หากมองในเชิงรูปแบบและกลไกของนโยบายสังคมโลก สังเกตได้ว่ามีการนำเสนอของนักวิชาการเกี่ยวกับนโยบายสังคมโลกในรูปแบบและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดร่วมสำคัญ คือ ความเกี่ยวพันกับการกำหนดแนวนโยบายสังคมโลก (global social prescriptions) โดยผู้แสดงบทบาททางสังคมโลก เห็นได้จากความพยายามในการสร้างอิทธิพลของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (องค์การการค้าโลก และ IMF) ที่เชื่อมโยงกับชุมชนทางวิชาการ การปฏิรูปนโยบายสังคมในประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลกที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือขอกู้ยืมเงินทุนเพื่อนำมาใช้จ่ายหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ตามแนวคิดขององค์การระหว่างประเทศและสอดคล้องกับ “ฉันทมติแห่งวอชิงตัน” (Washington Consensus) ซึ่งกลยุธินั้นไปที่การให้ความสำคัญกับตลาดและการเปิดกว้างและรับกระแสโลกาภิวัตน์ มากกว่าการยึดมั่นในการดำเนินการพัฒนาประเทศเพียงลำพังและได้รับผลกระทบทางลบจากสถาบันของรัฐสวัสดิการเพียงฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลัง ๆ โลกเผชิญกับวิกฤตการณ์ท้าทายใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน วิกฤตการณ์การเมืองระหว่างประเทศและสงคราม หรือแม้แต่วิกฤตการณ์การแพร่กระจายของโรคระบาด เช่น SAR, Ebola และ COVID-19 ส่งผลให้เกิดตัวแบบรัฐสวัสดิการใหม่ ๆ เกิดขึ้นในบริบทเฉพาะ

บทสรุป

นโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติใช้เวลาหลายทศวรรษในการพัฒนารอบแนวคิดที่ว่าที่จะได้รับการยอมรับเป็นสาขาวิชาหนึ่งซึ่งเป็นการผนวกรวมการศึกษา นโยบายสังคมกับการพัฒนาระหว่างประเทศเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นความเป็นพลวัตของการกำหนดนโยบายสังคมที่อาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น แนวคิดระดับโลก การรับนโยบายระดับโลกมาปรับใช้ในนโยบายสังคมระดับชาติ รวมไปถึงบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ หรือองค์การข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐบาล หรือองค์การข้ามชาติของภาคเอกชน/บรรษัทข้ามชาติ ล้วนต่างสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสังคมระดับชาติได้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในปัจจุบันนโยบายสังคมโลก/ข้ามชาติในฐานะสาขาวิชาที่ดึงเอาองค์ความรู้จากหลากหลายสาขามาร่วมอธิบายปฏิบัติการของนโยบายสังคมที่ยึดโยงกับผู้แสดงบทบาทหลักข้ามชาติ หรือระดับโลก ในขณะเดียวกันสาขาอื่น ๆ ก็รับอิทธิพลและนำแนวคิดนี้ไปอธิบายในศาสตร์และสาขาของตนเอง สาขานโยบายสังคมโลกมีแนวทางการศึกษาที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความสนใจของนักวิชาการ (หากมีโอกาสผู้เขียนจะขยายความในบทความถัดไป) แต่จุดร่วมกัน คือ การให้ความสำคัญกับอิทธิพลของผู้แสดงบทบาทข้ามชาติ หรือองค์การระหว่างประเทศในการกำหนดนโยบายระดับภูมิภาคและระดับชาติที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นต้น

References

Bauman, E., & Miller, S. D. (2012). **Comprehensive Literature Review of Global Public Policy: Creating a Framework for Understanding Global Refugee Policy** [Working Paper, Vol. 87]. Refugee Studies Centre, Oxford Department of International Development, University of Oxford.

Bell, D. (1987). The World and the United States in 2013. *Daedalus*, 116(3): 1-31.

de Swaan, A. (1992). Perspectives for transnational social policy. *Government and Opposition*, 27(1): 33-51.

de Swaan, A. (1997). The receding prospects for transnational social policy. *Theory and Society*, 26(4): 561-575.

de Swaan, A. (Ed.). (1994). Introduction. In **Social Policy Beyond Borders: The Social Question in Transnational Perspective**, (pp. 1-6). Amsterdam: Amsterdam University Press.

Deacon, B. (2007). **Global Social Policy and Governance**. London: SAGE.

Deacon, B. (2013). **Global Social Policy in the Making: The Foundations of the Social Protection Floor**. Bristol: Policy Press.

Deacon, B., & Kaasch, A. (2008). The OECD's Social and Health Policy: Neoliberal Stalking Horse or Balancer of Social and Economic Objectives? In R. Mahon, & S. McBride (Eds.), **The OECD and Transnational Governance**, (pp. 226-241). Vancouver-Toronto: UBC Press.

Deacon, B., Hulse, M., & Stubbs, P. (1997). **Global Social Policy: International Organizations and the Future of Welfare**. London: SAGE.

Deacon, B., Macovei, M. C., Van Langenhove, L., & Yeates, N. (Eds.). (2010). **World-Regional Social Policy and Global Governance: New Research and Policy Agendas in Africa, Asia, Europe and Latin America**. Abingdon, Oxon: Routledge.

Durkheim, E. (1982). **The Rules of Sociological Method and Selected Texts on Sociology and Its Method**. London: Palgrave Macmillan.

Esping-Andersen, G. (1990). **The Three Worlds of Welfare Capitalism**. Cambridge: Polity Press.

Finer, C. J. (1999). **Transnational Social Policy (Broadening Perspectives in Social Policy)**. Oxford: Wiley-Blackwell.

Gingrich, L. G., & Köngeter, S. (2017). **Transnational Social Policy: Social Welfare in a World on the Move**. Abingdon, Oxon: Routledge.

Kaasch, A. (2019). Introduction to a special issue in memory of Bob Deacon: Where do we stand in global social policy studies? *Global Social Policy*, 19(1-2): 4-20.

Kaasch, A., & Stubbs, P. (Eds.). (2014). **Transformations**

- in Global and Regional Social Policies.** Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Kaasch, A., Stubbs, P., & Williams, F. (2019). Combining social policy and development studies: The legacy of Bob Deacon. **Development and Change**, 50(2): 592-602.
- Keohane, R. O., & Nye, J. S. (1977). **Power and Interdependence: World Politics in Transition.** Boston: Little, Brown and Company.
- Mahon, R. (2010). After neo-liberalism?: The OECD, the World Bank and the child. **Global Social Policy**, 10(2): 172-192.
- Morales-Gómez, D. (Ed.). (1999). **Transnational Social Policies: The New Development Challenges of Globalization.** London: Earthscan Publication.
- Ortiz, I. (2019). In memoriam: Bob Deacon. **Global Social Policy**, 19(1-2): 32-34.
- Reinicke, W. H. (1998). **Global Public Policy: Governing without Government?** Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Soroos, M. S. (1986). **Beyond Sovereignty: The Challenge of Global Policy.** Columbia, SC: University of South Carolina Press.
- Teeple, G. (1995). **Globalization and the Decline of Social Reform.** NJ: Humanities Press.
- Theerakosonphong, Kritsada. (2022). Current knowledge and future directions of social policy: Developing social protection systems for well-being promotion and social conflict reduction (สถานะองค์ความรู้ปัจจุบันและทิศทางในอนาคตของนโยบายสังคม : การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม เพื่อส่งเสริมความกินดีอยู่ดีและลดความขัดแย้งทางสังคม). **Thammasat Journal**, 41(1): 1-37.
- Therakosonpong, Kritsada. (2019). Critical issues in global social policy and governance for poverty reduction: From social security to social protection of the International Labour Organization (ประเด็นเชิงวิพากษ์ในนโยบายสังคมโลก และการอภิบาลเพื่อลดความยากจน : จากความมั่นคงทางสังคมสู่การคุ้มครองทางสังคมขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ). **PSDS Journal of Development Studies Thammasat University**, 2(1): 151-205.
- van Ham, P. (2010). **Social Power in International Politics.** Abingdon, Oxon: Routledge.
- Yeates, N., & Holden, C. (Eds.). (2009). **The Global Social Policy Reader.** Bristol: Policy Press.
- Yeates, N., & Irving, Z. (2005). Introduction: Transnational social policy. **Social Policy and Society**, 4(4): 403-405.